

Lena Andersson fortsätter provocera

Ester Nilsson är tillbaka! Drygt tio år efter succéerna med *Egenmäktigt förfarande* och *Utan personligt ansvar* kommer **Lena Andersson** ut med en ny roman om Ester, *Män och Kvinnor*.

Ester har gått vidare, lämnat både Hugo Rask och Olof Sten åt sitt öde och närmar sig nu femtioårsåldern. Hon har fått det bättre ställt, en tryggare inkomst via stipendier och åker nu runt på seminarier och symposier där hon presenterar sina forskningsrön. Hon har lärt sig en del på vägen, är lite bränd, kanske mera eftertänksam. Men hon är kvar ute på slagfältet, på jakt efter kärleken med stort K och lever fortfarande efter devisen att det är värre att gå miste om något än att få lida.

På ett av dessa seminarier stöter hon på amerikanen Paul Henning North, anställd inom USA:s underrättelseverksamhet mot islamistisk terror. Han är enögd, bär lapp för det förlorade ögat. Hans ena hand saknar några fingrar efter att han öppnat en brevbomb, vilket han döljer elegant med en beige handske av sämskskinn. En ny relation med förvecklingar uppstår. Ganska snart följer en obetalbar scen där Ester kallas in till SÄPO på förhör, efter att ha uppehållit sig i flera timmar och spanat utanför Paul Hennings hus i Köpenhamn. Julen tillbringar de tillsammans på Båstads kallbadhus och Ester är så upptagen att hon helt glömmer bort väninnekörens årliga sammankomst i Enskede på annandagen där de samlas för att sammanfatta året som gått.

Ester och Paul Henning pratar och pratar. För Ester finns inget ljuvligare och när Paul Henning säger *hemma för mig är där du är*, så tycker Ester att det är det vackraste någon någonsin sagt till henne. Kan denna lycka bli bestående? Ganska snart börjar Ester oroa sig och fantisera om att Paul

Henning ska dö ifrån henne. Att hon ska bli ensam kvar.

I den här boken får vi också följa väninnkörens äventyr på närmare håll. Lotta Larsson har blivit docent och utsetts till statlig utredare av den svenska skolan. Hennes kontaktperson i Regeringskansliet är statssekreterare Douglas Fett, alltid iklädd oklanderliga kostymer av god kvalitet och byxor med pressveck. Lotta däremot är lite slarvig, virrig och alltid med en maska på strumpan. De är varandras raka motsatser, inte minst ideologiskt. Likaväl utvecklas även här en spännande relation. *Vi är för olika* tänker Lotta. Dråpliga scener utspelar sig gång på gång när deras världsbilder kolliderar.

Psykologen Josefin Jernberg har fullt upp med att emot patienter, driva en frågespalt om relationer samtidigt som hon tampas med sitt havererande äktenskap med Peter. Han i sin tur bryr sig mest om att prova olika kaffesorter, vårda sin kropp, sitt skägg och sin älskarinna.

Textilkonstnären Vera Vall våndas över hur hon bäst ska kunna närma sig sitt barn, Orlando, som kämpar med sin könsidentitet. Hen går på folkhögskola i Korkeå och utbildar sig till samordnare. Oklart för vad. På ett besök där i ett kylslaget Norrland hinner hon reflektera över såväl konsten och kulturens roll som SJ:s brister.

Fatima däremot lever ett tryggt, konventionellt och förutsägbart liv med sin familj. Hon lämnar ogärna Stockholm annat än för storstadsmetropoler och badsemestrar. *Det hade varit enklare att flyga* säger den praktiska Fatima när Vera ondgör sig över sin tågresä.

Det är spännande att få stifta bekantskap med väninnorna och deras olika liv. Lika spännande är det att få närma sig männen, deras tankar, undringar och inneboende längtan. Både Paul Henning och Douglas är varsamt och ömsint porträtterade, men Peter har författaren inget förbarmande med. Han är och förblir ett hopplöst fall.

Med skarp blick och analytiskt sinne fortsätter Lena Andersson i sin tredje bok om Ester med att utforska de komplexa relationerna och klyftan mellan män och kvinnor, de olika roller som samhället tvingar på dem. Karaktärerna, både Ester och väninnekören, men även männen beskrivs alla trovärdigt, fulla av brister och tillkortakommanden men med mycket längtan. *Längtan är en glipa som vill tätas* säger Ester i boken. Små, till synes obetydliga, händelser kan få stora konsekvenser. Här dissekteras könsroller, identitet, maktdynamik och den ständigt pågående kampen mellan beroende och självständighet. Män och kvinnor. Individ och kollektiv. Samtidigt passar Lena Andersson på att ta temperaturen på samhället och de frågor som för dagen upptar oss. Via Ester och väninnekören levererar hon olika perspektiv på sakernas tillstånd.

Språket i *Män och Kvinnor* är enkelt och lättläst men hela tiden laddat. Stilen är stringent och avskalad och varje mening känns betydelsefull. Lena Anderssons förmåga att skapa stämningar och känslor med några få ord är imponerande. Hon undviker alltid sentimentalitet och i stället presenterar hon sina observationer med en närmast kirurgisk noggrannhet. Inte sällan också med en stor portion humor.

Lena Andersson har med sina böcker om Ester Nilsson skapat en trilogi som utmanar mig som läsare, ställer krav på eftertanke och erbjuder nya perspektiv. Här visar hon sig än en gång vara en av Sveriges mest provocerande författare. Hon fortsätter på det inslagna spåret att utmana etablerade normer och belysa samhället.

***Män och Kvinnor* levererar viktiga kommentarer om könsroller och relationer och erbjuder nya insikter som stannar kvar.** Bokförlaget skriver: *Män och kvinnor är en brett upplagd roman om liv och kärlek i vår tid, en tid som man kan stå oförstående inför men är dömd att leva i.* Så sant som det är sagt!

Män och Kvinnor

Lena Andersson

Bokförlaget Polaris, 2025

